

Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського.

**Філософсько-психологічний
аспект феномену
«особистісного відчуження»
людини в сучасному світі**

Подорожний Вадим
м. Вінниця, Україна
2016 рік

Проблема відчуження розглядалася в різних аспектах:

- філософському (Ф. Гегель, Л. Фейєрбах, А. Камю, Ж.-П. Сартр, П. Бурд'є, Н. Бердяєв, В. Соловйов, С. Булгаков та ін.);
- теологічному (П. Флоренський, Іван Павло II, автори матеріалів Соборів Католицької церкви);
- економічному (А. Смітт, Дж. Міль, К. Маркс та ін.);
- психологічному (З. Фрейд, Е. Еріксон, Е. Фромм, В. Франкл, В. Абраменкова, К. Альбуханова-Славська, О. Леонт'єв, В. Мухіна, А. Петровський, С. Рубінштейн, та ін.).

У філософії **Відчуження** (англ. alienation, нім. Entfremdung) — це соціальний процес, що характеризується перетворенням діяльності людини і її результатів на самотійну силу, пануючу над нею і ворожу їй.

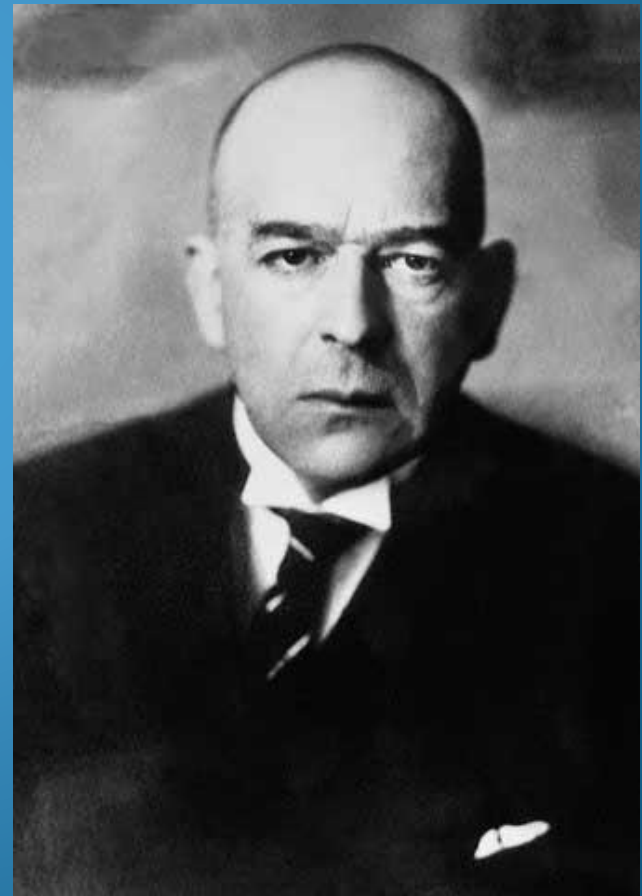
Основними ознаками відчуження у світосприйнятті сучасної людини визнають:

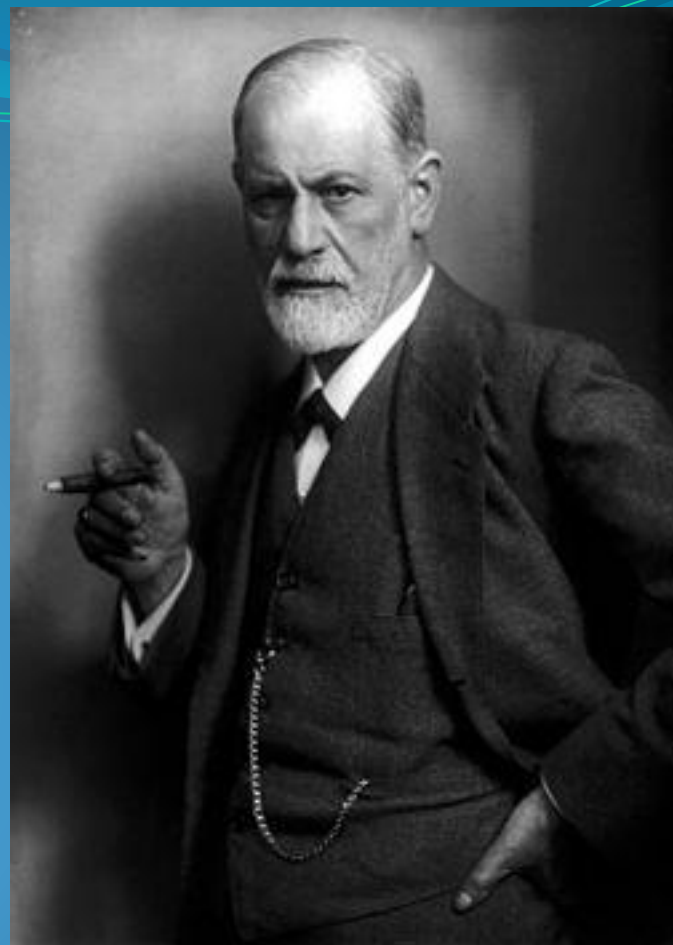
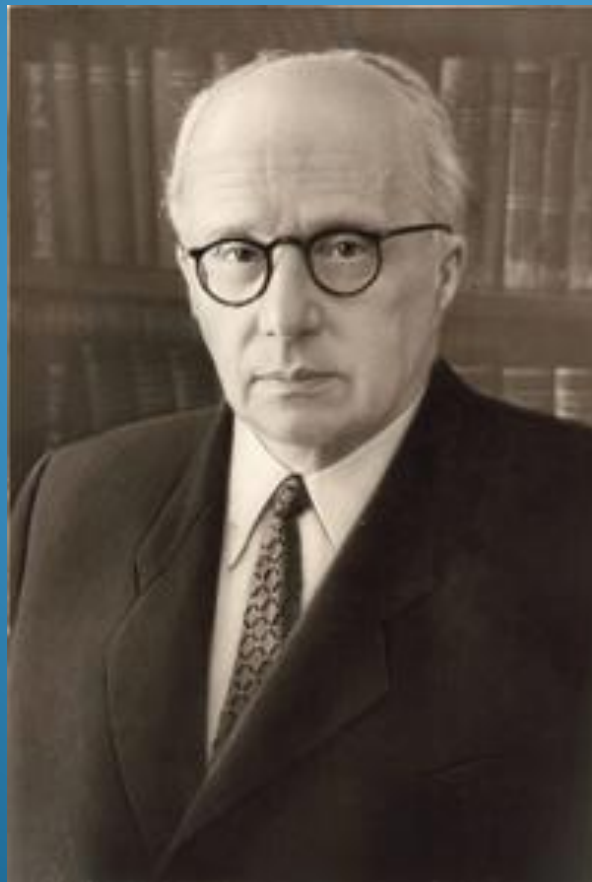
- відчуття безсилля перед долею;
- розуміння відсутності сенсу існування, неможливості досягти будь-якими діями очікуваний результат;
- сприйняття оточуючого середовища як світу, де не виконуються взаємні соціальні зобов'язання, зруйнована інституціолізована культура;
- відчуття самотності та виключеності людини з існуючих соціальних зв'язків;
- відчуття втрати «справжнього Я», само відчуження.

«Відчуження означає не що інше, як заперечення участі, послаблення чи навіть знищення можливості переживання іншої людини як «іншого я», а через це і певне спустошення ситуації «я — інший». Це такий стан людини, у якому вона нездатна переживати іншу людину як «інше я».

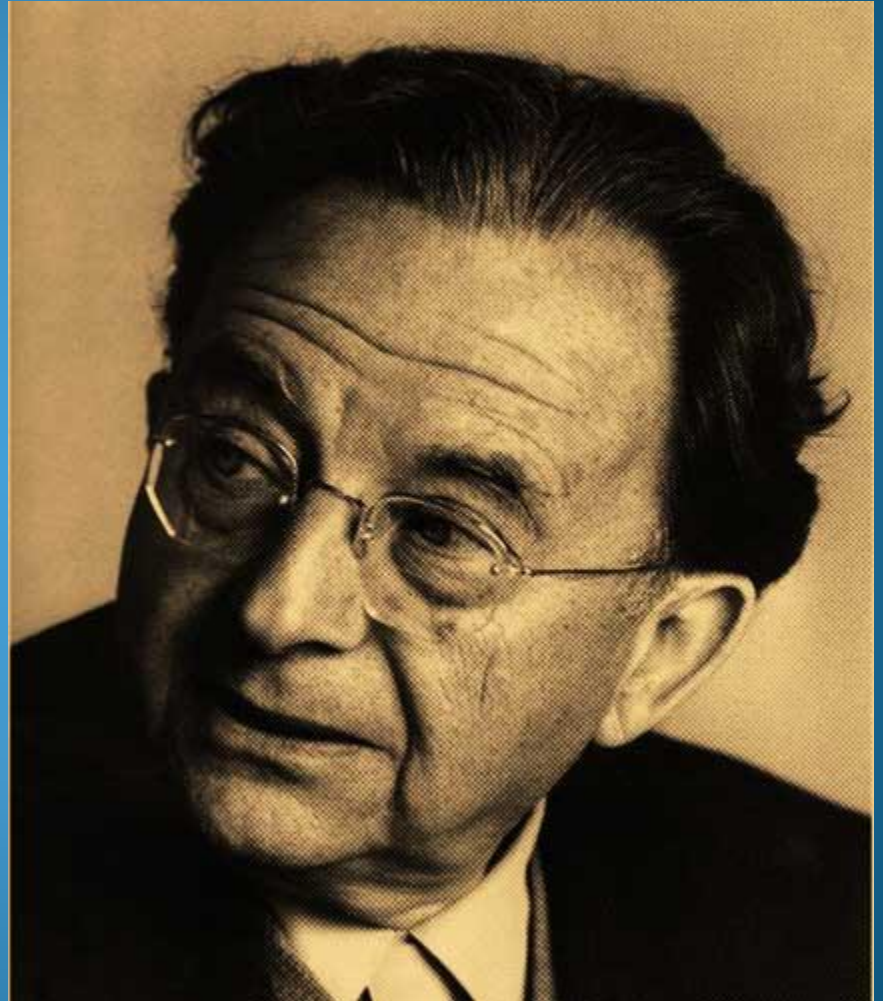
Термін «Відчуження» впливає з німецьких:
Entfremdung - «віддалення», «відрив»
Anomie - «відхилення від закону»

Згідно Е. Фромма,
відчуження виступає в п'яти іпостасях:

- відчуження від ближнього;
- відчуження від роботи, справи;
- відчуження від потреби;
- відчуження від держави;
- відчуження від себе.

Відповідною реакцією на страх є формування захисних механізмів:

- перетворення невротичного страху в раціональний, перед зовнішньою небезпекою;
- придушення страху транквілізаторами (алкоголем, наркотиками і т.п.);
- пошук кохання і схвалення за всяку ціну;
- гонитва за владою, престижем і володінням;
- покірність або втеча від суспільства.

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ